

QUICK SCAN FLORA EN FAUNAWET

definitief

opdrachtgever

**Hoogheemraadschap van Schieland en de
Krimpenerwaard**

contactpersoon
adres:

De heer S. Retel
Postbus 4059
3006 AB ROTTERDAM

RPS advies- en ingenieursbureau bv

projectnummer

NC14190200

projectleider

J.J.M.M. Hakkens

auteur

M. Waanders

kenmerk

NC14190200/2014

datum

11-9-2014

aantal pagina's

21

versie

3

paraaf voor akkoord:

J.J.M.M. Hakkens
Projectleider ecologie

Dit rapport is vertrouwelijk. Geen enkel deel van dit rapport mag aan derden openbaar worden gemaakt zonder schriftelijke toestemming van RPS advies- en ingenieursbureau bv of van de opdrachtgever.

INHOUDSOPGAVE

- 1. INLEIDING4**
 - 1.1. Aanleiding4
 - 1.2. Doel natuurtoets.....4
 - 1.3. Flora- en faunawet in het kort4
 - 1.4. Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het kort5
- 2. INHOUD QUICK SCAN6**
 - 2.1. Projectgebied en werkzaamheden6
 - 2.2. Inventarisatie.....6
 - 2.2.1. Beschikbare gegevens6
 - 2.2.2. Veldbezoek6
 - 2.3. Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden.....6
 - 2.4. Bepaling maatregelen7
 - 2.5. Advies vervolgtraject.....7
- 3. PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN8**
 - 3.1. Ligging projectgebied.....8
 - 3.2. Aanwezige biotopen8
 - 3.3. Ligging t.o.v. beschermde natuur en landschap9
 - 3.4. Ontwerp en werkzaamheden9
 - 3.4.1. Ontwerp9
 - 3.4.2. Werkzaamheden.....9
- 4. INVENTARISATIE11**
 - 4.1. Beschikbare gegevens11
 - 4.2. Veldbezoek11
 - 4.3. Aanwezige of te verwachten soorten.....11
 - 4.3.1. Vaatplanten11
 - 4.3.2. Zoogdieren.....12
 - 4.3.3. Vogels12
 - 4.3.4. Reptielen12
 - 4.3.5. Amfibieën12
 - 4.3.6. Vissen12
 - 4.3.7. Insecten13
 - 4.3.8. Weekdieren13
 - 4.3.9. Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna13
- 5. EFFECTANALYSE14**
 - 5.1. Vaatplanten14
 - 5.2. Zoogdieren.....14
 - 5.3. Vogels14
 - 5.4. Amfibieën14
 - 5.5. Vissen15
 - 5.6. Effecten in het kader van de EHS.....15
- 6. MAATREGELLEN.....17**
 - 6.1. Voorzorgsmaatregelen17
 - 6.2. Soortgerichte maatregelen17
 - 6.2.1. Rugstreeppad17
 - 6.2.2. Bittervoorn.....17

6.3. Goedgekeurde gedragscodes 18

7. CONCLUSIES EN ADVIES 19

7.1. Conclusies 19

7.2. Aanbevelingen en advies..... 19

8. BRONNEN 20

BIJLAGEN:

- 1. Natuurwetgeving
- 2. Bijzonderheden
- 3. Foto's projectgebied

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding

Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard is voornemens om een robuuste verbinding aan te leggen tussen de Loet en de Berkenwoudse Vliet, waarbij de huidige watergang verbreed wordt. Deze ingreep is van belang voor de geplande natuurgebieden Oudeland, Berkenwoudse Driehoek, de Nesse en Kattendijksblok. Daarnaast dient de toekomstige watergang bij uitval van de poldergemalen als alternatieve transportroute van water naar de overige gemalen in de polder. Daarmee wordt het watersysteem duurzaam en veilig gemaakt.

1.2. Doel natuurtoets

Het doel van de quick scan is inzicht te krijgen in de beschermde planten- en diersoorten die voorkomen of verwacht mogen worden in het projectgebied en te bepalen wat de effecten zijn van de ingreep op deze soorten. De gegevens voortvloeiend uit de quick scan geven duidelijkheid of een aanvullend onderzoek en een daaruit volgende toetsing aan de Flora- en faunawet (Natuurtoets) noodzakelijk is.

Bij ruimtelijke ingrepen zoals verbreding van een watergang moet worden getoetst of er sprake is van strijdigheid met de Nederlandse natuurwetgeving. Bij dit project wordt rekening gehouden met de Flora- en faunawet (zie ook bijlage 1). De Natuurbeschermingswet is hier niet van toepassing omdat het projectgebied niet in of nabij een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied. Wel ligt het projectgebied in de Ecologische Hoofdstructuur.

1.3. Flora- en faunawet in het kort

De Flora- en faunawet is gericht op de duurzame instandhouding van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Deze wet heeft een aantal verbodsbepalingen, maar ook voorwaarden waaronder bepaalde handelingen mogen plaatsvinden. De Flora- en faunawet geeft uitvoering aan de nationale en internationale doelstellingen voor de natuurbescherming in Nederland, samen met de Natuurbeschermingswet.

De via de Flora- en faunawet beschermde soorten zijn in drie categorieën onderverdeeld:

- tabel 1 - algemene soorten,
- tabel 2 - overige soorten,
- tabel 3 - soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn of in bijlage 1 van de AMvB en vogels.

Voor soorten uit tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht zolang er zorgvuldig gehandeld wordt. Soorten uit tabellen 2 en 3 genieten een zwaarder beschermingsregime. Bij ruimtelijke ingrepen waarbij schade verwacht wordt ten aanzien van tabel 2-soorten kan in sommige gevallen volgens een goedgekeurde gedragscode gewerkt worden.

Wanneer voor tabel 2-soorten voldoende mitigerende maatregelen kunnen worden genomen om de negatieve effecten van de uitvoeringswerkzaamheden (ingreep) op beschermde soorten te voorkomen, is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet niet nodig. De mitigerende maatregelen dienen dan wel duidelijk beschreven te worden in een ecologisch werkprotocol, toegespitst op het onderliggende project. Is het niet mogelijk om voldoende mitigerende maatregelen te nemen voor tabel 2-soorten, dan dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

Wanneer voor tabel 3-soorten negatieve effecten niet kunnen worden voorkomen, dient een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hiervoor dient een alternatievenafweging te worden opgesteld en het wettelijk belang te worden aangetoond.

1.4. Ecologische Hoofdstructuur (EHS) in het kort

Het ruimtelijke beleid voor de EHS is gericht op behoud en ontwikkeling van wezenlijke kenmerken en waarden. Daarom geldt in de EHS het 'Nee, tenzij'-regime. Indien een voorgenomen ingreep de Nee, tenzij-toets met positief gevolg doorloopt, kan de ingreep plaatsvinden. Hierbij dienen de eventuele nadelige gevolgen te worden gemitigeerd en resterende schade te worden gecompenseerd. Indien een voorgenomen ingreep niet voldoet aan de voorwaarden uit het Nee, tenzij-regime dan kan de ingreep niet plaatsvinden.

Ruimtelijke ingrepen in de EHS met negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied zijn in beginsel niet toegestaan. Zo'n project kan alleen doorgaan, als die negatieve effecten worden gemitigeerd. Of als er geen reële alternatieven mogelijk zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Een initiatiefnemer is in dit geval verplicht om de negatieve effecten te mitigeren. Bij overblijvende negatieve effecten is compensatie de laatste stap om de optredende schade te herstellen.

2. INHOUD QUICK SCAN

2.1. Projectgebied en werkzaamheden

Allereerst wordt in deze quick scanrapportage de ligging van het projectgebied omschreven en wordt de begrenzing aangegeven op een topografische kaart. Daarnaast wordt ook aangegeven wanneer het gebied in of in de omgeving van een beschermd natuurmonument, Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied of de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland (EHS) ligt. Voor de uitvoering van het project worden de verschillende werkzaamheden beschreven, waaronder de uitvoeringsperiode, te hanteren materieel en een eventuele fasering in de tijd voor zover dit reeds bekend is.

2.2. Inventarisatie

De basis voor de quick scan wordt gevormd door gegevens over het (mogelijk) voorkomen van beschermde planten- en diersoorten binnen het projectgebied.

2.2.1. Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of op internet. Daarnaast kan de initiatiefnemer verspreidingsgegevens beschikbaar stellen (bijvoorbeeld uit de NDFF) voor het betreffende projectgebied.

Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen kan inzicht worden verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied. De bestaande gegevens worden op uurhok (5*5km)- of kilometerhokniveau weergegeven. Een nadeel hiervan is dat dan nog niet met zekerheid bekend is of de betreffende planten- of diersoort ook daadwerkelijk in het projectgebied voorkomt en wat de functie van het gebied is voor deze soort. Daarnaast kan het voorkomen dat gebieden niet onderzocht zijn (of slechts op enkele soortgroepen), of dat de verspreidingsgegevens niet openbaar beschikbaar zijn.

2.2.2. Veldbezoek

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt ook verkregen door het uitvoeren van een oriënterend veldbezoek. Met dit veldbezoek kan beoordeeld worden of de planten- en diersoorten, die in de bestaande gegevens zijn genoemd, ook daadwerkelijk in het gebied verwacht mogen worden. Deze beoordeling wordt gemaakt op basis van de aanwezigheid van biotopen. Daarom is het mogelijk de quick scan in een periode van het jaar uit te voeren waarin niet alle soortgroepen aanwezig of actief zijn. Daarnaast kan een inschatting worden gemaakt of aanvullend onderzoek in de gunstige inventarisatieperiode noodzakelijk is voor het opstellen van een goed onderbouwde natuurtoets.

2.3. Effectanalyse voorgenomen werkzaamheden

Wanneer bekend is welke soorten in het projectgebied aanwezig zijn of verwacht mogen worden kan een analyse worden gemaakt van de te verwachten effecten door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden. Het betreft hier een beschrijving van verwachte tijdelijke negatieve effecten en/of negatieve effecten op langere termijn als gevolg van de werkzaamheden. In hoeverre het mogelijk is om een complete effectanalyse te maken is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning. Wanneer aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt kan pas na afloop van het benodigde onderzoek de effectanalyse worden afgerond.

2.4. Bepaling maatregelen

Negatieve effecten op beschermde soorten kunnen allereerst voorkomen worden door voorzorgsmaatregelen te nemen. Wanneer negatieve effecten als gevolg van de uit te voeren werkzaamheden toch worden verwacht, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden opgesteld en nageleefd. Hiermee wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen gegarandeerd. De mitigerende maatregelen sluiten aan op reeds opgestelde maatregelen in bestaande, goedgekeurde gedragscodes en soortenstandaards. Wanneer uw werkzaamheden overeenkomen met de werkzaamheden waar een gedragscode voor is opgesteld kunt u die betreffende gedragscode hanteren. Ook hier geldt dat de volledigheid aan mitigerende of compenserende maatregelen afhankelijk is van een goed beeld van de aanwezige natuurwaarden en daarmee van een volledige effectanalyse.

2.5. Advies vervolgtraject

Tenslotte wordt een advies gegeven voor het vervolgtraject. Uit een quick scan kan blijken dat in het projectgebied geen beschermde natuurwaarden aanwezig zijn en er daarom geen negatieve effecten te verwachten zijn of dat negatieve effecten met voorzorgsmaatregelen voorkomen kunnen worden. Anderzijds kan de quick scan als uitkomst hebben dat er een onvoldoende duidelijk beeld is van de aanwezige beschermde natuurwaarden en dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is.

3. PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

3.1. Ligging projectgebied

Het projectgebied betreft een watergang van ongeveer 625 meter lang, die de hoofdwatgang De Loet en Molenvliet verbindt. De te vergraven watergang is nu ongeveer 3 á 4 meter breed. Het projectgebied ligt in de gemeente Bergambacht, in de provincie Zuid-Holland en in het kilometerhok van de topografisch kaart: 107-438.

Figuur 3.1: Ligging projectgebied ligging van het projectgebied in het rood (Bron kaart: CC BY 3.0 Kadaster)

3.2. Aanwezige biotopen

Het projectgebied bestaat uit drie hoofdbiotopen: grasland, oever en water.

Grasland

De aanwezige graslanden bestaan voornamelijk uit een soortenarme engels raagrasvegetatie. Met voornamelijk engels raagras en grote vossenstaart.

Oevers

De oevers zijn steil en (mede daardoor) arm aan soorten. De soorten die zich weten te handhaven zijn grote gele lis, dotterbloem, liesgras en mannagras.

Water

In de watergang is geen onderwatervegetatie aangetroffen. De water heeft een dikke baggerlaag waar nauwelijks macrofauna in voorkomt.

3.3. Ligging t.o.v. beschermde natuur en landschap

Figuur 3.2 geeft de onderdelen van de provinciale EHS aangegeven.

figuur 3.2: ligging projectgebied ligging van het projectgebied en EHS

Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is dat van 'De Boezems van Kinderdijk', ongeveer 3 km zuidelijk van het projectgebied. Andere Natura 2000-gebieden liggen (veel) verder weg.

Het projectgebied zelf is het meest noordelijk onderdeel van een uitgestrekt EHS-gebied met beleidsdoel 'bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur'. Binnen een straal van 3 km liggen nog enkele andere EHS-onderdelen, allen met dezelfde beleidsdoelen.

3.4. Ontwerp en werkzaamheden

3.4.1. Ontwerp

De verbreding van de watergang betreft één zijde van de oever. Hierbij wordt de oever aan de noord-oostzijde maximaal 9 meter verlegd. De andere oever krijgt een nieuw profiel. De lengte van het verbredingstraject bedraagt circa 625 m en is aaneengesloten.

Daarnaast worden de huidige duikers die De Loet met de te vergraven watergang verbinden, vervangen. De nieuwe duikers hebben 2 maten: een diameter van 1500 mm en 400 mm bij een lengte van ongeveer 15 meter. Aan het noordelijk deel van de duikers wordt bodem- en oeverbescherming in de bestaande watergang geplaatst.

3.4.2. Werkzaamheden

De volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Maaien van het projectgebied voorafgaand aan de werkzaamheden en eventueel verwijderen van platen, stenen en tegels.
- Het baggeren van de huidige watergang in het projectgebied, ten behoeve van het nieuwe profiel.
- Het aanleggen van het nieuwe oevertalud met een helling van 1:2, waarbij de huidige watergang verbreed wordt met ongeveer 9 m.
- Verwijderen van de oude duikers, waarna de nieuwe duikers geplaatst worden. In het noordelijke deel wordt de huidige watergang deels afgestort met materiaal om de bodem te beschermen. Daarnaast wordt er een oeverbescherming geplaatst.

De werkzaamheden worden in september 2014 gestart en eindigen in november 2014.

4. INVENTARISATIE

4.1. Beschikbare gegevens

Voor dit project is gebruik gemaakt van landelijke soortverspreidingsatlassen en relevante internetpagina's. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de bestaande bronnen die voor dit project voor de diverse soortgroepen zijn gebruikt. Daarnaast dient een recente quick scan (Van der Linden, 2013) die ten westen van het project gebied is uitgevoerd, als basis voor deze rapportage.

Tabel 4.1: gebruikte bronnen ten behoeve van soortverspreidingsgegevens

Soortgroep	Bron(nen)
Vaatplanten	FLORON Verspreidingsatlas Planten <i>online</i> , Waarneming.nl
Zoogdieren	Zoogdieratlas.nl, Waarneming.nl
Vogels	Waarneming.nl
Reptielen	Atlas amfibieën en reptielen, Waarneming.nl
Amfibieën	Atlas amfibieën en reptielen, Waarneming.nl
Vissen	Visatlas Zuid-Holland, Waarneming.nl
Insecten	Libellenet.nl, Waarneming.nl
Weekdieren	Anemoon.org

4.2. Veldbezoek

Het oriënterend veldbezoek voor dit project heeft op 2 april 2014 plaatsgevonden. De inventarisatie is uitgevoerd door Martin Waanders, werkzaam als ecoloog bij RPS. Tijdens dit veldbezoek zijn de aanwezige biotopen en terreinkenmerken geïnventariseerd en aanwezige beschermde en bedreigde planten- en diersoorten genoteerd. In bijlage 2 wordt de ligging van bijzondere biotopen of nesten getoond. In bijlage 3 zijn foto's weergegeven van het gebied en de aangetroffen biotopen.

De weeromstandigheden tijdens het veldbezoek waren: half bewolkt, windkracht 2 en een temperatuur van 19 °C.

Op 4 september 2013 is de hoofdwatrgang de Loet dekkend op vissen bemonsterd door Ermo Visserij. Dit is uitgevoerd met behulp van een elektro-visapparaat vanuit een boot. Omdat de beschermde vissoorten vooral beschutting zoeken onder de (beschaduwde) oevers, is onder beide oevers een drie meter brede strook om de vijf meter bemonsterd.

4.3. Aanwezige of te verwachten soorten

Hieronder wordt beschreven welke beschermde of bedreigde soorten in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Onderstaande is het resultaat van de bureaustudie en het veldbezoek. Afhankelijk van in welke periode van het jaar het veldbezoek heeft plaatsgevonden is het mogelijk om per soort aan te geven wat de functie van het projectgebied is voor de soort (bijvoorbeeld leef-, voortplantings- en/of foerageergebied). Ook wordt aangegeven of de soorten voortkomend uit de bureaustudie in het projectgebied voorkomen of dat er geen geschikt biotoop aanwezig is. Als dit laatste het geval is zal de betreffende soort niet verder worden behandeld in deze rapportage.

4.3.1. Vaatplanten

In de verspreidingsgegevens komt een aantal beschermde soorten voor: rietorchis, brede orchis en dotterbloem. Tijdens het veldbezoek is de dotterbloem waargenomen. Voor de overige soorten is het biotoop ongeschikt. Wel ligt in de directe nabijheid van het projectgebied een natuurvriendelijke oever van een andere watrgang waarvan het biotoop geschikt kan zijn (zie bijlage 2 voor de ligging).

4.3.2. Zoogdieren

Vier vleermuissoorten worden vermeld in de onderzochte literatuurbronnen en websites: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis. Het projectgebied heeft voor deze soorten geen functie als verblijfplaats: geschikte boomholten zijn tijdens het recente veldwerk niet waargenomen. Het projectgebied is echter wel geschikt als foerageergebied voor alle vier de genoemde soorten. De vleermuizen jagen met name langs oeverlijnen en boven het water.

Waterspitsmuis wordt in de geraadpleegde bronnen niet vermeld voor het projectgebied en omgeving. In het projectgebied (oever en hoofdwatgang) lijkt weliswaar voldoende beschutting aanwezig, maar de macrofauna-dichtheid blijkt er te laag om de soort van voldoende geschikt voedsel te kunnen voorzien. Alleen enkele waterslaksoorten die een voedselbron voor waterspitsmuis kunnen zijn, zijn er in lage dichtheden aangetroffen. Waterspitsmuis wordt derhalve niet verwacht in het projectgebied.

Andere strenger beschermde zoogdiersoorten zijn niet in de geraadpleegde bronnen gevonden, noch tijdens het veldwerk waargenomen.

4.3.3. Vogels

Het veldbezoek is in de broedperiode afgelegd. Hierbij is een groot aantal vogelsoorten waargenomen met nestindicerend gedrag, deze worden in tabel 4.2 worden opgesomd. In de nabijheid van het projectgebied is een horst van een roofvogel waargenomen (zie kaart en foto in bijlage 2). Deze horst is jaarrond beschermd. Op het moment van het veldbezoek zijn er geen activiteiten van roofvogels nabij of op het nest waargenomen. Voor dit project is geen uitgebreid broedvogelonderzoek uitgevoerd.

4.3.4. Reptielen

Noch in de onderzochte bronnen, noch tijdens het veldwerk zijn reptielen aangetroffen. Ook zijn van geen sporen, zoals broeihopen of vervellingshuiden aangetroffen van ringslang. Op een afstand van enkele kilometers is de ringslang wel waargenomen. Het is wel mogelijk dat deze mobiele soort het gebied gebruikt als trek- of foerageergebied.

4.3.5. Amfibieën

In de onderzochte bronnen worden drie beschermde soorten vermeld voor het 5x5km-hok waarin het projectgebied ligt: kleine watersalamander, bastaardkikker (tabel 1-soort) en rugstreeppad (tabel 3-soort). Tijdens het veldbezoek is de bastaardkikker in het veld is waargenomen. Van de kleine watersalamander is het voorkomen, gezien de aanwezige biotopen, aannemelijk.

De rugstreeppad kan in het voortplantingsseizoen worden verwacht in het aangrenzende grasland en de daar aanwezige sloten. De betreffende watergangen zijn voor deze soort echter te groot en te diep waardoor deze slecht opwarmen. Daardoor zijn de watergangen ongeschikt als voortplantingsgebied. Het Loetbos zelf dient als overwinteringsplaats voor rugstreeppadden.

4.3.6. Vissen

In de onderzochte bronnen worden voor de omgeving van het projectgebied twee beschermde vissoorten gemeld: bittervoorn en kleine modderkruiper. Van bittervoorn en kleine modderkruiper zijn bij de visstandsmonstering door Visserijbedrijf Ermo in september 2013 in De Loet bijna honderd exemplaren van deze soort aangetroffen. Grote modderkruiper is niet aangetroffen in het projectgebied. Ook in de bestaande verspreidingsgegevens (bijlage 2) komt deze soort in, of in de directe nabijheid van het projectgebied, niet voor.

Doordat de te vergraven watergang is aangetakt middels een duiker aan De Loet, mag aangenomen worden dat de bittervoorn en kleine modderkruiper in de te vergraven watergang voorkomen.

4.3.7. Insecten

Beschermde insectensoorten zijn noch in de onderzochte bronnen, noch tijdens het veldwerk aangetroffen. Beschermde insectensoorten worden in het gebied derhalve niet verwacht.

4.3.8. Weekdieren

Er zijn geen verspreidingsgegevens bekend op deze locatie van beschermde weekdiersoorten. Door de afwezigheid van onderwatervegetatie en de matige waterkwaliteit in de watergangen is de platte schijfhoren niet te verwachten in het projectgebied.

4.3.9. Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna

Van de in tabel 4.2 opgenomen planten- en diersoorten mag, gezien het voorgaande, worden aangenomen of is met zekerheid vastgesteld dat zij binnen het projectgebied voorkomen.

Tabel 4.2: Aangetroffen (onderstreept) en te verwachten beschermde en/of bedreigde flora en fauna

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel-/ Habitatrichtlijn**	Rode lijst
Vaatplanten				
<i>Caltha palustris</i>	<u>dotterbloem</u>	1	-	-
<i>Butomus umbellatus</i>	zwanenbloem	1	-	-
Zoogdieren				
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	gewone dwergvleermuis	3	IV	-
<i>Pipistrellus nathusii</i>	ruige dwergvleermuis	3	IV	-
<i>Eptesicus serotinus</i>	laatvlieger	3	IV	-
<i>Myotis daubentonii</i>	watervleermuis	3	IV	-
Vogels				
<i>Anas platyrhynchos</i>	<u>wilde eend</u>	2	-	-
<i>Fulica atra</i>	<u>meerkoet</u>	2	-	-
<i>Podiceps cristatus</i>	<u>fuut</u>	2	-	-
<i>Anser anser</i>	<u>grauwe gans</u>	2	-	-
<i>Parus major</i>	<u>koolmees</u>	2	-	-
<i>Troglodytes troglodytes</i>	<u>winterkoning</u>	2	-	-
<i>Parus caeruleus</i>	<u>pimpelmees</u>	2	-	-
<i>Phylloscopus collybita</i>	<u>tjiftjaf</u>	2	-	-
<i>Fringilla coelebs</i>	<u>vink</u>	2	-	-
<i>Phylloscopus trochilus</i>	<u>fitis</u>	2	-	-
Amfibieën				
<i>Bufo calamita</i>	rugstreeppad	3	-	-
<i>Lissotriton vulgaris</i>	kleine watersalamander	1	-	-
<i>Rana esculenta</i>	bastardkikker	1	-	-
Vissen				
<i>Rhodeus amarus</i>	bittervoorn	3	II	kwetsbaar
<i>Cobitis taenia</i>	kleine modderkruiper	2	-	-

* tabel 1: algemene soorten, tabel 2: overige soorten en tabel 3: soorten bijlage 1 AMvB.

** Habitatrichtlijn II: soorten van Europees belang, IV: verbod op verstoren of vernietigen van de soort en zijn leefgebied

5. EFFECTANALYSE

Het verbreden van een watergang kan effecten hebben op de aanwezige beschermde soorten. Deze effecten, zowel op korte (tijdens de uitvoering) als op de lange termijn (na de uitvoering) worden hieronder beschreven.

5.1. Vaatplanten

De dotterbloem is een tabel 1-soort en is bij ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van ontheffing. Na afronding van de werkzaamheden zal de dotterbloem zich opnieuw vestigen op de nieuwe oever vanuit de directe omgeving. De brede orchis en rietorchis (tabel 2-soort) komen voor in de nabijheid van het projectgebied. Zolang er geen werkzaamheden worden uitgevoerd op de betreffende locatie ondervinden beide soorten geen negatief effect van de werkzaamheden.

Conclusie: op de korte en de lange termijn zijn negatieve effecten voor plantsoorten niet aan de orde. Een ontheffingsaanvraag voor deze soorten is niet aan de orde.

5.2. Zoogdieren

De werkzaamheden worden uitgevoerd van september tot en met november 2014. In deze maanden zijn de vleermuizen actief en kunnen mogelijk hinder ondervinden van de werkzaamheden bij gebruik van breed uitstralend licht na zonsondergang. Door geen werkzaamheden uit te voeren met breed uitstralend licht na zonsondergang en voor zonsopkomst worden tijdelijk negatieve effecten voorkomen.

Er worden geen struiken of bomen verwijderd waardoor er geen effect ontstaat op de vliegroutes.

Conclusie: met inachtneming van de voorzorgsmaatregel zijn op de korte en de lange termijn negatieve effecten voor vleermuissoorten niet aan de orde. Een ontheffingsaanvraag is voor deze soorten niet aan de orde.

5.3. Vogels

Broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen komen niet in het projectgebied voor. Soorten met niet-jaarrond beschermde nestplaatsen komen er wel voor, maar worden niet gestoord door de uitvoering van de werkzaamheden, omdat die plaatsvinden buiten de periode waarin ze bezig zijn met hun voortplantingsactiviteiten.

Conclusie: de werkzaamheden hebben op zowel korte als lange termijn geheel geen negatieve effecten voor broedvogels. Dit geldt ook voor broedvogels die afhankelijk zijn van jaarrond beschermde nestplaatsen en voor die nestplaatsen zelf. Een ontheffingsaanvraag is voor deze soorten niet aan de orde.

5.4. Amfibieën

Tijdens de werkperiode (september t/m november 2014) bevinden de kleine watersalamander, en rugstreeppad zich in hun foerageerplaatsen. Deze liggen in bosschages en ruigten buiten het projectgebied. De bastaardkikker is tijdens de werkperiode wel aanwezig in het projectgebied. Indien de verbreding van de watergang en de aanleg van een duiker wordt uitgevoerd conform de Gedragscode voor Waterschappen, is voor de kleine watersalamander en de bastaardkikker als tabel-1 soort een vrijstelling aan de orde. Voor de tabel 3-soort rugstreeppad is dat niet het geval.

De rugstreeppad foerageert buiten de invloedssfeer van water: in ruigten en bosjes en liefst onder stenen en tegels, grof hout en dergelijke. De populatie zal zich voornamelijk in het Loetbos bevinden. Tussen het Loetbos en de oever die verbreed zal worden ligt een brede stromende watergang. De

rugstreeppad is een slechte zwemmer en zal het projectgebied wel kunnen bereiken, maar naar verwachting niet het werkgebied (de oeverzijde die verbreed dient te worden).

Negatieve effecten voor de rugstreeppad door de werkzaamheden waren al minimaal door de beperkte geschiktheid als foerageergebied maar dus ook door de beperkte bereikbaarheid.

Conclusie: de rugstreeppad ondervindt op de korte en op de lange termijn geen negatieve effecten van de werkzaamheden. Een ontheffingsaanvraag voor deze soort is niet aan de orde.

5.5. Vissen

Permanente effecten zijn voor (beschermde en andere) vissoorten niet aan de orde, omdat de watergang en de duikers in de nieuwe situatie verbeterd worden. Bij de werkzaamheden in de watergang zijn tijdelijke negatieve effecten voor de tabel 3-soort bittervoorn en de tabel 2-soort kleine modderkruiper wel te verwachten. Omdat de uitvoering gebeurt aan de hand van de Gedragscode voor Waterschappen, heeft HHSK een vrijstelling voor de tabel 2-soort kleine modderkruiper. Dit geldt niet voor de tabel 3-soort bittervoorn.

Bij de verbreding van de watergang en de vervanging van de duikers wordt zorgvuldig en met inachtneming van de zorgplicht gehandeld en worden passende maatregelen toegepast om het doden en verwonden van bittervoorns te voorkomen. Bij het baggeren van de watergang zijn negatieve effecten echter niet te voorkomen voor de bittervoorn.

Zoals vermeld in de soortenstandaard van het Ministerie van EL&I voor bittervoorn, is een ontheffingsplicht ingevolge van artikel 9 daarom aan de orde. Daarnaast is artikel 11 van kracht: schade aan vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde vissoorten dan wel het niet behouden van de functionaliteit daarvan. Bij het baggeren is het mogelijk dat verblijfplaatsen verwijderd worden. Hiervoor bestaat een ontheffingsplicht.

Conclusie: op de lange termijn zijn negatieve effecten voor de tabel 3-soort bittervoorn uitgesloten. Op de korte termijn (tijdens het baggeren van de huidige watergang) kan de bittervoorn wel tijdelijke schade ondervinden. Een ontheffing dient te worden aangevraagd ingevolge artikel 9 en 11 van de Flora- en faunawet.

5.6. Effecten in het kader van de EHS

Het projectgebied is onderdeel van de EHS. Ter plekke heeft de EHS als beleidsdoel 'bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur', zodat hier een afweging gemaakt moet worden ten aanzien van natuurwaarden. Een belangrijk deel hiervan valt samen met de effectbepaling in het kader van de Flora- en faunawet, ten aanzien van beschermde soorten. De resultaten daarvan staan in de voorgaande paragrafen.

Een ander deel van de EHS-afweging betreft de gevolgen van de ingreep en veranderingen voor de mogelijkheden om die 'bestaande natuur' te onderhouden en die 'prioritaire nieuwe natuur' te ontwikkelen. Hierbij gaat het om de effecten van de ingreep op het functioneren van het gebied als ecosysteem(-onderdeel). De ingreep verandert de aard van het gebied in positieve zin. De verbreding van de watergang heeft een positief effect doordat de oevers een flauwer talud krijgen waarbij meer soorten zich kunnen vestigen. Doordat de locatie van duikers niet verandert, hebben zij geen negatief effect op het ecosysteem. Wel zal er meer doorstroming plaatsvinden met water vanuit de Loet wat een positief effect zal hebben op de huidige waterkwaliteit.

Landschappelijke doelen zijn niet aan de orde, aangezien deze volgens de informatie van de Provincie Zuid-Holland voor dit gebied niet zijn opgevoerd als beleidsdoelen. Er worden ook geen bomen of struiken verwijderd, waardoor het landschappelijke aspect niet van aard verandert.

Conclusie: in het licht van de EHS-wet- en regelgeving zijn negatieve effecten niet aan de orde.

6. MAATREGELEN

Negatieve effecten op beschermde planten en dieren dienen zo veel mogelijk te worden voorkomen. Daarom zijn in dit hoofdstuk allereerst voorzorgsmaatregelen opgenomen ter voorkoming van verstoring of schade aan beschermde natuurwaarden. Als de voorzorgsmaatregelen niet afdoende zijn kunnen mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden, om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen. De maatregelen dienen verder uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol, afgestemd op de daadwerkelijke, gedetailleerde uitvoeringsplanning en werkzaamheden.

6.1. Voorzorgsmaatregelen

Zorgplicht

Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

Gebruik kunstlicht

Om de aanwezige foeragerende en passerende vleermuizen niet te verstoren en indirect schade toe te brengen aan kraamkolonies, wordt er in de periode april tot en met november geen gebruik gemaakt van breed uitstralend kunstlicht in de periode tussen zonsondergang en –opkomst. Voor de zon-op-zon-onder-tijden kunnen de volgende documenten geraadpleegd worden:

<http://www.knmi.nl/klimatologie/achtergrondinformatie/zonop2014.pdf>

6.2. Soortgerichte maatregelen

6.2.1. Rugstreepad

Door de vegetatie in het projectgebied voor aanvang van de werkzaamheden kort te maaien en eventuele schuilmogelijkheden te verwijderen zal het projectgebied ongeschikt worden als foerageergebied voor de rugstreepad. Deze maatregel maakt deel uit van het oorspronkelijk plan van aanpak.

6.2.2. Bittervoorn

- Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het projectgebied elektrisch afgevisst te worden. Dit geldt zowel voor de huidige watergang als de directe omgeving van de duikers in de hoofdwatgang De Loet. De verwachting is dat met name de bittervoorn en klein modderkruiper gevangen worden. De gevangen vissen worden in een overeenkomstige watergang uitgezet waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd. De genoemde soorten hebben een lage migratiesnelheid, waardoor het enige tijd duurt voordat zij het projectgebied opnieuw koloniseren. Hierdoor zijn aanvullende maatregelen, zoals het plaatsen van netten, niet nodig.
- Door de onderstaande werkvolgorde te hanteren ondervinden vissen minimale hinder van de werkzaamheden:
 - Na het afvissen zo snel mogelijk baggeren, want direct na het baggeren is de watergang visvrij.
 - Hierna dienen de werkzaamheden in het water uitgevoerd te worden, zoals het herprofilen van de zuidwestelijke oever, storten van bodem bescherming en het plaatsen van de duikers.
 - De werkzaamheden aan de noord- oostelijk oever dienen als laatste uitgevoerd te worden. Door in het 'droge' te werken waarbij de huidige oeverlijn als laatste wordt weggegraven, worden negatieve effecten voor aanwezige dieren tot een minimum beperkt.

- Eventuele werkzaamheden in het huidige waterlichaam mogen niet worden uitgevoerd als de temperatuur van de lucht lager is dan 0° Celsius, of als er ijs op het water ligt.

6.3. Goedgekeurde gedragscodes

Een door het Ministerie van Economische Zaken (EZ) goedgekeurde gedragscode kan worden gehanteerd voor de uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud of ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Deze is alleen geldig voor soorten uit tabel 2. De werkzaamheden dienen in een ecologisch werkprotocol te worden uitgewerkt. Voor soorten van tabel 3 mag de gedragscode alleen gebruikt worden voor werkzaamheden die vallen onder 'bestendig beheer en onderhoud' en 'bestendig gebruik'.

In die zin kan HHSK de ingreep uitvoeren volgens de gedragscode voor de Unie van Waterschappen (van 6 februari 2012). De werkzaamheden dienen aantoonbaar conform de gedragscode uitgevoerd te worden. Dit 'aantoonbaar werken' dient vorm te krijgen door, binnen de ruimte die de gedragscode biedt qua maatregelen, een op de lokale situatie toegeschreven protocol op te stellen. Het protocol dient aanwezig te zijn op de uitvoeringslocatie.

7. CONCLUSIES EN ADVIES

7.1. Conclusies

- De voorgenomen ingreep betreft een ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. De uitvoering geschiedt conform de Gedragscode voor Waterschappen. Voor tabel 2-soorten bestaat daarom vrijstelling.
- In het projectgebied komt de streng beschermde bittervoorn voor. Negatieve effecten door het voorgenomen plan van aanpak en de uitvoeringsperiode zijn niet uit te sluiten voor deze streng beschermde vissoort. Met bepaalde (in deze rapportage beschreven) mitigerende maatregelen zijn deze effecten te minimaliseren. Een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet dient daarom te worden aangevraagd in verband met de aanwezigheid van bittervoorn. Voor de andere (streng) beschermde soorten zijn negatieve effecten niet aan de orde.
- De toetsingskaders voor dit initiatief zijn de Flora- en faunawet en de wet- en regelgeving voor de provinciale Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het projectgebied maakt deel uit van de EHS, met als beleidsdoel 'bestaande natuur en prioritaire nieuwe natuur'. Omdat het gebied ver buiten het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt, is toetsing aan de Natuurbeschermingswet niet aan de orde.

7.2. Aanbevelingen en advies

Voor de uitvoering van de werkzaamheden gelden nog de volgende aanbevelingen:

- Er dient een werkprotocol te worden opgesteld om het zorgvuldig handelen te waarborgen en controleerbaar te maken.
- Bij de uitvoering van de baggerwerkzaamheden dient een ecologisch deskundige op het gebied van vissen te worden betrokken.

8. BRONNEN

Geraadpleegde literatuur:

- Meijden van der, R., *Heukel's, Flora van Nederland*, Rijksherbarium / Hortus Botanicus Rijksuniversiteit Leiden, Leiden 2005.
- Kreutz, C.A.J., Dekker, H., *De orchideeën van Nederland, ecologie-verspreiding-bedreiging-beheer*, B.j. Seckel & C.A.J. Kreutz, Raalte & Landgraaf 2000.
- Linden, M, van der., Toets aan de natuurwetgeving van plan verbreding hoofdwatgang de Loet nabij Goudmijntje, Leerdam 2013.
- Stumpel, T., Strijbosch, H., *Veldgids amfibieën en reptielen*, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2006.
- Lange, R., e.a., *Zoogdieren van West-Europa*, Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming i.s.m. Natuurmonumenten, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 2003.
- Dietz, C., Helversen von, O., Nill, D., *Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*, Utrecht 2011
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON), *De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden 2009.
- Emmerik van, W.A.M, Nie de, H.W., *De zoetwatervissen van Nederland, Ecologisch bekeken*, Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven 2006.
- Boesveld A., Gmelig Meyling A.W., Van Lente I., *Verspreidingsonderzoek. Mollusken van de Europese Habitatrichtlijn. Resultaten van het inventarisatiejaar 2011. Platte Schijfhoren, Anisus vorticulus*, Stichting Anemoon, 2011.

Geraadpleegde internetpagina's:

- www.hetInvloket.nl
- www.waarneming.nl
- www.telmee.nl
- www.vleermuis.net
- www.ravon.nl
- www.vlindernet.nl
- www.libellennet.nl
- www.anemoon.org
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.zuid-holland.vissenatlas.nl

BIJLAGE

1. Natuurwetgeving

In Nederland zijn ten aanzien van natuurwetgeving twee richtlijnen en twee wetten van toepassing:

- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn
- Natuurbeschermingswet
- Flora- en faunawet

De Natuurbeschermingswet en de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn beschermen gebieden die in het kader hiervan zijn aangewezen. De Flora- en faunawet is meer soortgericht en geldt daar waar beschermde soorten voorkomen.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die in 1979 is vastgesteld en is gericht op de bescherming van vogelsoorten binnen de Europese Unie (EU). De richtlijn verplicht de lidstaten tot de instandhouding van de in het wild levende vogelsoorten op hun grondgebied en heeft betrekking op de bescherming van vogels, hun eieren, nesten en leefgebieden.

De richtlijn draagt tevens zorg voor de extra bescherming van broed- en trekvogels die:

- met uitsterven worden bedreigd;
- gevoelig zijn voor veranderingen in de leefomgeving;
- als bijzonder zeldzaam beschouwd worden;
- bescherming nodig hebben vanwege de eisen die ze aan hun habitat stellen.

Voor de vogels die genoemd zijn op de lijst van kwalificerende soorten heeft de minister Speciale Beschermingszones (SBZ's) aangemeld en deze zijn als zodanig aangewezen door de EU. In deze gebieden en daar buiten mogen geen handelingen worden verricht die een negatief effect hebben op de voorkomende beschermde vogels (o.a. omtrent het doden, vangen of verstoren). Voor de aangewezen Vogelrichtlijngebieden geldt ook het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en het daarmee samenhangende toetsings- en afwegingskader, zoals in artikel 6 van de Habitatrichtlijn is opgenomen.

Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn is complementair aan de Vogelrichtlijn en richt zich op de bescherming van bijzondere planten- en diersoorten (uitgezonderd vogels) en hun leefgebieden.

De in de Habitatrichtlijn genoemde maatregelen zijn gericht op:

- het behoud van natuurlijke habitat en ecosystemen;
- de bescherming van leefgebieden van bepaalde dieren en planten.

Met de richtlijn wordt getracht een Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen (Natura 2000), zodat migratie van planten- en diersoorten binnen de EU mogelijk wordt gemaakt.

Zowel voor soorten als natuurlijke habitat kunnen door de lidstaten SBZ's aangemeld worden (gebieden van communautair belang). Deze moeten door de Europese Commissie worden goedgekeurd. Activiteiten die de soorten en habitat binnen een SBZ aantasten zijn verboden. Tevens moeten de milieueffecten van deze activiteiten worden beoordeeld. Wanneer een activiteit van groot openbaar belang (activiteit i.v.m. menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of verbetering van het milieu) is, kan in sommige gevallen ontheffing worden verleend. Wel moeten dan respectievelijk mitigerende en/of compenserende maatregelen worden genomen.

In bijlage I van de Habitatrichtlijn wordt de beschermde habitat genoemd. In bijlage II zijn de planten- en diersoorten genoemd, waarvan de habitat beschermd moet worden om deze soorten in stand te houden. Een aantal van deze soorten heeft een prioritaire status, wat inhoudt dat niet alleen de soort, maar ook de leefomgeving hiervan als beschermd beschouwd moet worden.

In bijlage IV worden de soorten genoemd die strikte bescherming genieten. Het is verboden deze soorten te doden, te vangen, te verontrusten of hun habitat aan te tasten. Dit geldt niet alleen binnen de SBZ's, maar ook daar buiten. Veel soorten uit bijlage IV zijn ook genoemd in bijlage II.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet is een gebiedsbeschermingswet, waarin de aanwijzing van gebieden als 'Beschermd natuurmonument' is geregeld. In de beschermde gebieden zijn handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of planten en dieren verboden zonder vergunning.

In 1998 is de Natuurbeschermingswet herzien. Sindsdien is het voor de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I, voormalig LNV) mogelijk beschermde landschapsgezichten aan te wijzen, alsmede gebieden die wegens internationale verplichtingen beschermd moeten worden (SBZ's). Daarnaast heeft het Rijk een aantal beschermingstaken gedelegeerd aan de provincies (o.a. verlenen van vergunningen).

In 2005 is de Natuurbeschermingswet gewijzigd. Het doel van deze wijziging is de gebiedsbeschermingscomponent van de Vogel- en Habitatrichtlijn beter te verankeren in de Nederlandse natuurwetgeving.

De nieuwe Natuurbeschermingswet bestaat uit drie onderdelen:

- aanwijzing van vogel- en habitatrichtlijngebieden (artikel 10a);
- beheer van deze gebieden (artikel 19a, 19b en 19c);
- toetsen van plannen, projecten en andere handelingen in of nabij deze gebieden (artikel 19d, 19e, 19f, 19g en 19h).

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gericht op de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Sinds augustus 2009 is een aangepaste beoordeling van toepassing en sinds juli 2012 is een aanscherping van de aangepaste beoordeling van toepassing. De Flora- en faunawet is een raamwet, hetgeen inhoudt dat alleen de hoofdlijnen zijn opgenomen. De uitwerking van deze hoofdlijnen is geregeld in aparte besluiten en regelingen.

De Flora- en faunawet is ontstaan uit een aantal Nederlandse soortbeschermingswetten (Vogelwet 1936, Wet Bedreigde Uitheemse Dier- en Plantensoorten, Jachtwet, Nuttige dierenwet 1914 en hoofdstuk V van de Natuurbeschermingswet) en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Deze Europese soortbescherming heeft met de Flora- en faunawet een Nederlandse vertaling gekregen en vervangt deze. Ook de Nederlandse soortbeschermingswetten zijn vanaf de inwerkingtreding vervangen door de Flora- en faunawet.

Hoofdstuk II (artikel 3, eerste en tweede lid, en artikel 4, eerste, tweede en derde lid) van deze wet bevat bepalingen aangaande de aanwijzing van beschermde planten- en diersoorten. De aanwijzing op nationale gronden heeft plaatsgevonden bij Algemene Maatregel van Bestuur (Staatsblad 523 28 november 2000, Staatscourant 13 maart 2002). Internationaal gezien zijn bij ministeriële regeling de soorten overgenomen uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn.

Uitgangspunt in de Flora- en faunawet is het “nee-tenzij”-beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is bij uitzondering mogelijk. Het beschermen van soorten wordt door de wet op twee manieren mogelijk gemaakt:

1) *Het verbieden van een aantal handelingen die schadelijk zijn voor beschermde planten of dieren.*

Op basis van artikel 8 is het verboden om beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen. De artikelen 9 tot en met 12 zijn gericht op het beschermen van diersoorten. Hierin staat beschreven dat het verboden is beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9), opzettelijk te verontrusten (art. 10), nesten, holen, andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11) en eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art 12).

2) *Het aanwijzen van kleine terreinen of objecten als beschermde leefomgeving.*

Hoofdstuk IV bepaalt dat Gedeputeerde Staten de mogelijkheid hebben om plaatsen die van grote betekenis zijn voor een beschermde planten- of diersoort aan te wijzen als beschermde leefomgeving.

Op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet kan ontheffing worden verleend voor handelingen die in strijd zijn met de verboden uit de wet. Per 23 februari 2005 is het een en ander veranderd ten aanzien van de ontheffingen voor de Flora- en faunawet. Aanleiding hiervoor is het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met de wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere aanwijzingen (AMvB artikel 75).

Met de komst van AMvB artikel 75 is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Dat scheelt het doorlopen van de tijdrovende ontheffingsprocedure. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Kort gezegd komt de regeling hierop neer:

Als uw werkzaamheden vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling, geldt in veel gevallen een vrijstelling. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

- 1) een algemene vrijstelling (voor algemene soorten, deze zijn opgenomen in tabel 1);
- 2) een vrijstelling op voorwaarde dat u handelt conform een goedgekeurde gedragscode (voor zeldzamer soorten, opgenomen in tabel 2, en alle vogels).

Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling. Als uw werkzaamheden niet vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling en er is een reële kans van schade aan beschermde dieren of planten, dan moet vooraf een ontheffing worden aangevraagd.

Voor zeldzame soorten (deze zijn opgenomen in tabel 3) is ten aanzien van de genoemde werkzaamheden geen vrijstelling van toepassing en moet ook ontheffing worden aangevraagd. Wanneer een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet wordt aangevraagd dient voor tabel 3-soorten ook het wettelijk belang van de ingreep aangegeven te worden. Bij een ruimtelijke ingreep gaat het doorgaans om de volgende belangen:

- Bescherming van flora en fauna (belang b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (belang d)
- Dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (belang e)
- Uitvoeren van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (belang j).

Voor tabel 3-soorten die ook in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen (waaronder alle vleermuizen) kan alleen een ontheffing worden afgegeven voor belang b, d en e. Daarnaast kan voor

belang j voor deze soorten een ontheffing worden afgegeven indien het slechts om 'verstoren' gaat van de soort en zijn vaste rust- en verblijfplaats.

Rode lijsten

Op Rode lijsten staan soorten die worden bedreigd in hun voortbestaan. In Nederland is inmiddels voor negen soortgroepen een Rode lijst gepubliceerd in de Staatscourant:

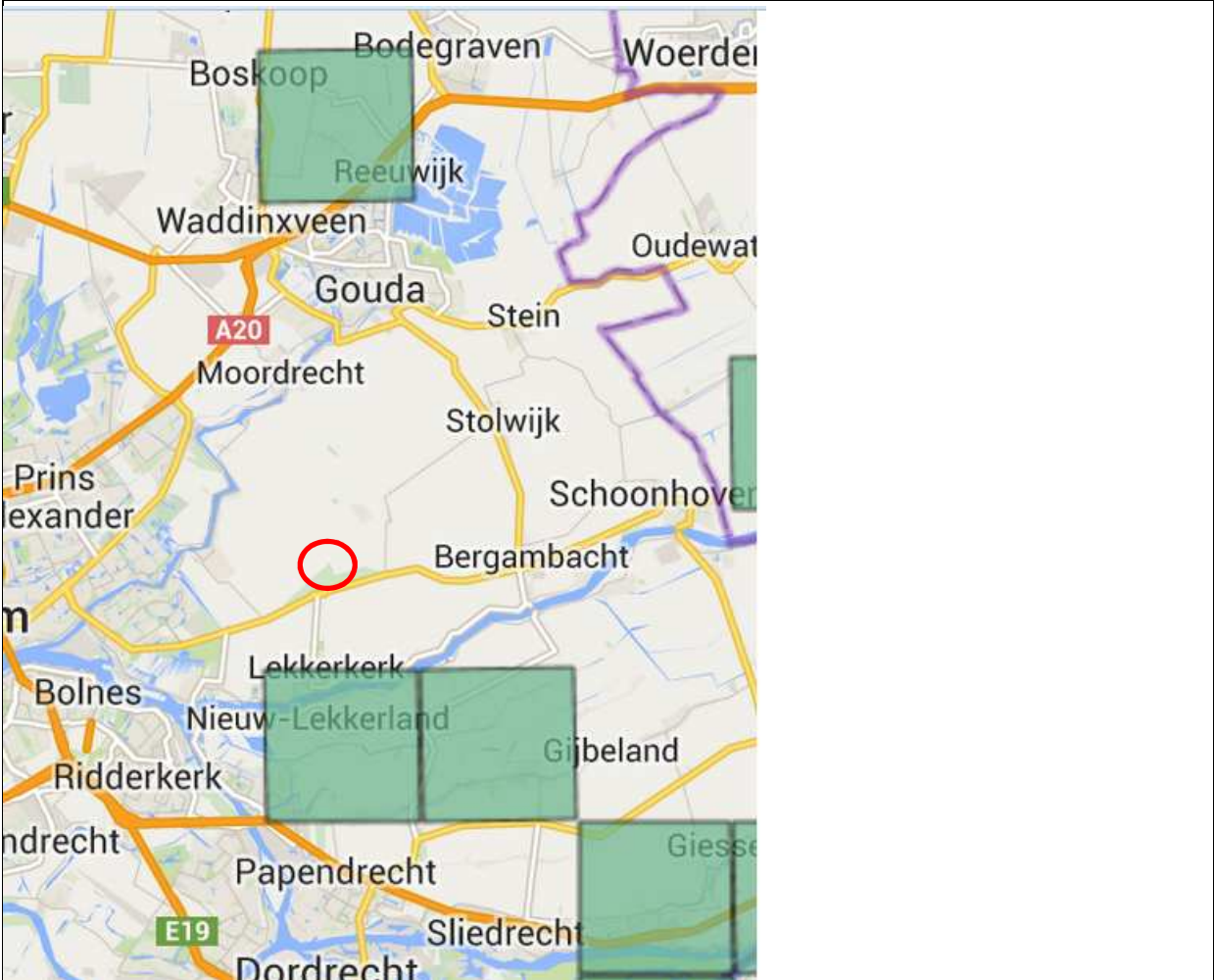
- vogels
- dagvlinders
- zoogdieren
- reptielen en amfibieën
- paddenstoelen
- libellen
- krekels en sprinkhanen
- korstmossen
- zoetwatervissen.

De Rode lijsten komen voort uit het Verdrag van Bern. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en kwetsbaar zijn. Rodelijstsoorten genieten geen wettelijke bescherming. Wel is in de Flora- en faunawet (artikel 7) wettelijk vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en onderzoek naar deze soorten bevordert. Provinciale en gemeentelijke overheden en terreinbeherende instanties worden geacht om rekening te houden met de Rode lijsten bij het uitvoeren van beheer en het formuleren van beleid.

BIJLAGE

2. bijzonderheden projectgebied

Waarnemingen van het voorkomen van de grote modderkruiper tussen 2009-2014 (bron: visatlas.zuidholland.nl). In het rood aangegeven de ligging van het projectgebied

BIJLAGE

3. Foto's

Overzicht projectgebied

Naastgelegen watergang

Op deze locatie worden de duikers vervangen

Een horst die buiten het projectgebied ligt